

تجلی‌های مذهبی

تجلی قدر در جمهوری اسلامی ایران

به کوشش دکتر عباس باستانی

www.ketab.ir

سرشناسه: بابائی، عباس، ۱۳۵۹

عنوان و پدید آور: هیئت‌های مذهبی، تجلی قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران/

پژوهش و تألیف: عباس بابائی؛

مشخصات نشر: زنجان: نشر غواص، ۱۳۹۶

شابک: ۱۵۰،۰۰۰ ریال : ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۶۹۶-۸-۴

موضوع: هیئت‌های عزاداری و غیره -- ایران -- مدیریت

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۲۳ ب ۲۶۰/ BP رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۴۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۴۷۲۶۵

هیئت‌های مذهبی

تجلی قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران

پژوهش و تألیف: عباس بابائی (۱۳۹۶)

طراح و صفحه آرا: مجید بابائی «۰۹۱۹۸۱۰۱۵۰۰»

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد، قطع، ۳۱۰ صفحه

ناشر: غواص --- قیمت: ۱۵۰،۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: ماه

نوبت چاپ: یکم، بهار ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۶۹۶-۸-۴

مرکز پخش: ۰۹۱۲۵۴۱۸۱۵۱

تارنمای اینترنتی: www.Mahod.ir/Hayat

۹.....	✓ مقدمه
۳۳.....	✓ فصل اول: قدرت نرم
۳۳.....	۱-۱ بررسی مفهومی قدرت نرم
۴۲.....	۱-۲ عناصر و منابع قدرت نرم
۵۲.....	۱-۳ قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران
۶۵.....	۱-۴ عناصر قدرت نرم در دفاع مقدس
۸۷.....	✓ فصل دوم: هیئت‌های مذهبی
۸۷.....	۲-۱ تعریف هیئت
۸۹.....	۲-۲ تعریف گروه اجتماعی
۹۱.....	۲-۳ هیئت‌های مذهبی؛ استوارترین گروه اجتماعی
۹۳.....	۲-۴ هیئت به‌عنوان یک گروه اجتماعی کامل
۹۵.....	۲-۵ تعریف سازمان مردم‌نهاد

۶-۲ بررسی تاریخچه عزاداری.....	۱۰۲
۷-۲ بررسی انواع هیئت‌های مذهبی.....	۱۰۵
۸-۲ ارکان هیئت‌های مذهبی.....	۱۲۲
۹-۲ بررسی تیپولوژی کلی هیئت‌های مذهبی.....	۱۲۵
۱-۲ کارکردهای هیئت.....	۱۲۹
۱-۲ تغییر و تحول در کارکردهای هیئت‌های مذهبی.....	۱۴۰
فصل سوم: بررسی چارچوب نظری.....	۱۴۳
۱-۳ مقدمه.....	۱۴۳
۲-۳ نظریه‌ی کارکرد دین دورکیم.....	۱۴۴
۳-۳ نظریه‌ی کارکردهای دین از نظر ادی.....	۱۴۵
۴-۳ نظریه‌ی کارکردهای دین از نظر دیلمر.....	۱۴۶
۵-۳ نظریه‌ی مناسک اجتماعی گیزنر.....	۱۴۸
۶-۳ نظریه‌ی تغییر و چرخش دین از نظر برگر.....	۱۴۹
۷-۳ نظریه‌ی کارکردگرایی مرتون.....	۱۴۹
فصل چهارم: بررسی وضعیت موجود هیئت‌های مذهبی.....	۱۵۳
۱-۴ مقدمه.....	۱۵۳
۲-۴ بررسی محیط داخلی هیئت‌های مذهبی.....	۱۵۴
۳-۴ بررسی محیط خارجی هیئت‌های مذهبی.....	۱۷۳
فصل پنجم: هیئت‌های مذهبی از نگاه رهبر معظم انقلاب.....	۱۸۳
۱-۵ مقدمه.....	۱۸۳
۲-۵ فضای هیئت.....	۱۸۵

۱۸۵.....	۵-۳ منبر.....
۱۸۶.....	۵-۴ هیئت نباید سکولار باشد.....
۱۸۸.....	۵-۵ مداح هیئت.....
۱۸۹.....	۵-۶ اشعار مداحی.....
۱۹۰.....	۵-۷ سبک و آهنگ مداحی.....
۱۹۲.....	۵-۸ اهمیت مداحی از نظر مقام معظم رهبری.....
۱۹۲.....	۵-۹ فرصت‌های جامعه مداحی از نظر مقام معظم رهبری.....
۱۹۴.....	۵-۱۰ آسیب‌ها و تهدیدات جامعه مداحی.....
۲۱۹.....	۵-۱۱ شاخه‌های هیئت‌های مذهبی.....
۲۲۲.....	۵-۱۲ شاخه‌های سوانه‌های تشکیل‌دهنده هیئت.....
۲۴۹.....	فصل ششم: فرآیند ارزیابی تأویین راهبرد.....
۲۴۹.....	۶-۱ مقدمه.....
۲۵۰.....	۶-۲ موقعیت راهبردی هیئت‌های مذهبی در کشور.....
۲۵۴.....	۶-۳ بررسی مؤلفه‌های نقاط قوت.....
۲۵۶.....	۶-۴ بررسی مؤلفه‌های نقاط ضعف.....
۲۵۷.....	۶-۵ بررسی مؤلفه‌های فرصت محور.....
۲۵۹.....	۶-۶ بررسی مؤلفه‌های تهدید محور.....
۲۶۰.....	۶-۷ راهبردهای ممکن.....
۲۶۹.....	جمع‌بندی.....
۲۹۳.....	منابع پژوهش.....

امروزه واژه «قدرت نرم» مورد توجه بسیاری از سیاستمداران و سیاست سازان در سراسر دنیا قرار گرفته و جای خود را در ادبیات سیاسی به خوبی باز کرده است. آنچه از مفهوم قدرت نرم پیداست، این است که قدرت نرم، محصول تربیت و تصویرسازی مثبت، ارائه‌ی چهره‌ی موجه از خود، کسب اعتبار بین‌المللی و نفوذ در افکار عمومی داخلی و خارجی، قدرت تأثیرگذاری غیرمستقیم توأم با رضایت بر دیگران، اراده‌ی دیگران را تابع اراده‌ی خود ساختن و مؤلفه‌هایی از این سنخ است. منابع اصلی این قدرت نرم در درجه نخست فرهنگ و ارزش‌های فرهنگی، دیپلماسی عمومی و سیاست‌های خارجی است.

بی‌شک در میان عناصر و مؤلفه‌های فرهنگی قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران فرهنگ عاشورایی که همانا روحیه شهادت‌طلبی، مقاومت و الگوپذیری از امامان معصوم و اشاعه سر بره آن‌ها به خصوص حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) برای مقاومت و ایستادگی در برابر زیاده خواهان و فرهنگ مهدویت که سرشار از امید به انتظار ظهور حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه) و آینده‌گرایی و انتقاد به برقراری عدالت واقعی و ایجاد یک مدینه فاضله از ارباب ساء، قدس شیعه و مسلمانان انقلابی در برابر تفکر لیبرالیسم و نظام مطلق جهانی است؛ از سرچشمه‌های اصلی قدرت نرم ایران اسلامی است. در واقع فرهنگ عاشورایی قدرت نرم فراملی شیعه و اسلام است؛ شاخصه‌هایی همچون هیبت و شکوه، مخاطب عام و گسترده، خیرخواهی و... دارد.

با توجه به مطالب بیان شده می‌توان از فرهنگ شهادت و روحیه شهادت‌طلبی (فرهنگ عاشورایی) به مثابه یک مؤلفه مهم و مؤثر قدرت نرم در نظام جمهوری اسلامی ایران یاد کرد. مقاومت و شهادت در اندیشه سیاسی شیعه، عامل نجات‌بخش و یک هدف استراتژیک تلقی می‌شود که خاستگاه آن اعتقادات و باورهای

دینی مردم مسلمان است. حضور این دو عنصر در حیات سیاسی و اجتماعی مسلمانان، نقش برجسته‌ای در به وجود آوردن هویت دینی، فرهنگی و بومی مسلمانان داشته و در هر دوره‌ای که از آن غفلت شده، بیچارگی و ذلت را به دنبال داشته است.

این دو عنصر (مقاومت و شهادت)، تنها در منظومه فکری و هویت‌ساز مسلمانان یافت می‌شود؛ عناصری که حضورشان برای فرهنگ و تمدن اسلامی، ریت‌ساز و بسترساز اعتماد به نفس و خودباوری مسلمانان و ترس و زبونی دشمنان اسلامی است. به عبارت دیگر، هرچه فراموشی، جهل و شهادت در جامعه اسلامی موجب ذلت مسلمانان آن جامعه می‌شود، به همان اندازه داشتن روحیه جهاد و شهادت، آفریننده قدرت و بالندگی و بازدارندگی در مقابل دشمنان است. فوکویاما در این باره می‌گوید: «بال سرخ شیعه شهادت طلبی است که ریشه در کربلا دارد و شیعه با فناپذیر کرده است» (ایزدی، ۱۳۸۷: ۸)؛ بنابراین فرهنگ مقاومت و شهادت طلبی (عاشورایی) در کنار محوریت ولایت فقیه به منزله یکی از اصلی‌ترین منابع قدرت نرم در بین مسلمانان به خصوص شیعیان به شمار می‌آید.

امروزه با بهره‌گیری از منابع عظیم اسلامی و آموزه‌های دینی، ایام‌الله‌های دینی و اسلامی از جمله ایام محرم به‌ویژه تاسوعا و عاشورای حسینی به‌عنوان مهم‌ترین عناصر قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در راستای تقویت روحیه معنوی، ایثارگری و شهادت‌طلبی، انسجام اجتماعی و ملی مردم در مقابل مستکبران جهانی مرسوم می‌گردد. در این راستا اصلی‌ترین عامل رشد، توسعه و ارتقاء فرهنگ عاشورایی هیئت‌های مذهبی فعال در سطح جامعه است. ^۱ شه هیئت‌های مذهبی در محبت به ولایت و خاندان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به‌عنوان عظیم‌ترین سرمایه اجتماعی و ملی نظام اسلامی بوده و برحور و بودن از شبکه عظیم الهی و مردمی هیئت‌های مذهبی از ویژگی‌های اجتماعی نظام اسلامی است.

نقش بی‌بدیل هیئت‌های مذهبی در حفظ و ارتقاء بنیان دینی و مذهبی مردم به‌ویژه در پیروزی انقلاب اسلامی و رسیدن اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی خصوصاً در دفاع از کیان نظام در دوران دفاع مقدس و بالأخص در خنثی‌سازی فتنه‌ی ۸۸ بعد از هتک حرمت به مقدسات در روز عاشورا و حضور چشمگیر هیئت‌های مذهبی به‌طور خودجوش در نه دی بر کسی پوشیده

نیست. به همین دلیل است که اهمیت وجود هیئت‌های مذهبی نقش اساسی در افزایش قدرت نرم نظام جمهوری اسلامی ایران بر عهده دارد.

این هیئت‌ها با توصیفاتی که از آن بیان شد، یکی از ارکان مهم و مؤثر در بقا، استمرار و ترویج مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) به شمار می‌روند. ... واقع می‌توان این گروه‌های اجتماعی را یکی از نمادهای بارز در عرصه‌های توسعه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، آموزشی و پژوهشی و فرهنگ ارگروهی و جمعی در جامعه دینی دانست که کارکردهای متعددی دارند؛ بنابراین توانسته‌اند منبع قدرت نرم فوق‌العاده‌ای را برای نظام اسلامی فراهم نمایند. امروزه هیئت‌های مذهبی به عنوان شبکه مدیریت جامعه ایمانی و انقلابی به انقلاب و اسلام ادای دین می‌کنند.

هیئت‌های مذهبی به عنوان گروه‌های اجتماعی کارکردهای متعددی شامل کارکردهای آشکار مانند نقش‌آفرینی سیاسی، فرهنگی، سازی، تقویت باورهای دینی و کارکردهای پنهان مانند تقویت همبستگی اجتماعی، تثبیت نظام اخلاقی، حفظ الگوی جامعه، کارکرد فراغتی و ... دارد. (مظاهری، ۱۳۸۹: ۲۸۱)